GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ד, 2024
מספר השאלון: 34281
שם התלמיד/ה: _____

אזרחות

שאלון 34281

הוראות לנבחן

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

הוראות

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים ובהם 22 שאלות.
במועד זה יש לענות סך הכול על שבע שאלות לבחירתכם.
(לכל שאלה – 14⅓ נקודות)

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון

ענו סך הכול על שבע שאלות לבחירתכם (לכל שאלה – 14⅓ נקודות)
שימו לב: בפרק זה שאלות 1–2 נוגעות לקטע I, ושאלות 3–4 נוגעות לקטע II.

1. הסמליל החדש של הספרייה הלאומית – מנגנון פיקוח וביקורת

(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: קטע I)

ציינו והציגו את סוג מנגנון הפיקוח והביקורת שבא לידי ביטוי בתגובות על שינוי הסמליל.
הסבירו כיצד סוג מנגנון פיקוח וביקורת זה בא לידי ביטוי בקטע.

(14⅓ נקודות)

2. הסמליל הישן – סוג הלאומיות

(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: קטע I)

ציינו והציגו את סוג הלאומיות שבא לידי ביטוי בסמליל הישן.
הסבירו כיצד סוג לאומיות זה בא לידי ביטוי בקטע.

(14⅓ נקודות)

3. מאמר העיתונאי – חופש הביטוי

(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: קטע II)

ציינו והציגו את הזכות שהעיתונאי מבקש להגן עליה במאמרו.
הסבירו כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

(14⅓ נקודות)

4. כתב אישום נגד השחקנית – העיקרון הדמוקרטי

(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: קטע II)

ציינו והציגו את העיקרון הדמוקרטי שבא לידי ביטוי בקביעת המשטרה שיש להגיש כתב אישום נגד השחקנית.
הסבירו כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בקטע.

(14⅓ נקודות)

פרק שני – שאלות 5–9

ענו סך הכול על שבע שאלות לבחירתכם (לכל שאלה – 14⅓ נקודות)
שימו לב: בשאלות 5–9 יש לכתוב לפחות שניים–שלושה משפטים בכל תשובה.

---

5. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו / חוק השבות
(14⅓ נקודות)

הציגו אחד משני החוקים האלה:

– חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו

– חוק השבות

(14⅓ נקודות)

6. מעמד המיעוטים במרחב הציבורי
(14⅓ נקודות)

הציגו שני ביטויים למעמד המיעוטים במרחב הציבורי במדינת ישראל.

(14⅓ נקודות)

7. מעצר מנהלי
(14⅓ נקודות)

הציגו את המושג: מעצר מנהלי.

(14⅓ נקודות)

8. הסדר הסטטוס־קוו
(14⅓ נקודות)

הציגו את עיקרי הֶסדר הסטטוס־קוו.

(14⅓ נקודות)

9. הגישה הסוציאל־דמוקרטית והגישה הליברלית
(14⅓ נקודות)

הציגו שני הבדלים בין הגישה החברתית־כלכלית הסוציאל־דמוקרטית ובין הגישה החברתית־כלכלית הליברלית (נאו־ליברלית).

(14⅓ נקודות)

פרק שני – שאלות 10–14

ענו סך הכול על שבע שאלות לבחירתכם (לכל שאלה – 14⅓ נקודות)

---

10. אשכול העולם היהודי
(14⅓ נקודות)

אשכול העולם היהודי

- הציגו שני מאפיינים של החברה הדתית־לאומית בישראל.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: פלורליזם.
- הסבירו כיצד הפלורליזם מאפשר לחברה הדתית־לאומית לשמור על מאפייניה הייחודיים.

11. אשכול תקשורת ופוליטיקה

(14⅓ נקודות)

אשכול תקשורת ופוליטיקה

- הציגו את החוק נגד בעלות צולבת.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: פלורליזם.
- הסבירו כיצד החוק נגד בעלות צולבת תורם לחיזוק עקרון הפלורליזם.

12. אשכול בחירות ומפלגות

(14⅓ נקודות)

אשכול בחירות ומפלגות

- הציגו את המושג: ממשלת אחדות לאומית.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: הֶסכמיות.
- הסבירו כיצד עקרון ההסכמיות מתממש בממשלת אחדות לאומית.

13. אשכול רשויות מקומיות

(14⅓ נקודות)

אשכול רשויות מקומיות

- הציגו את שיטת הבחירות לשלטון המקומי.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: פלורליזם.
- הסבירו כיצד עקרון הפלורליזם מתממש בשיטת הבחירות לשלטון המקומי.

14. אשכול מעורבות אזרחית ופיקוח על הרשויות

(14⅓ נקודות)

אשכול מעורבות אזרחית ופיקוח על הרשויות

- הציגו את המושג ועדת חקירה פרלמנטרית.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: פלורליזם.
- הסבירו כיצד עקרון הפלורליזם מתממש בוועדת חקירה פרלמנטרית.

פרק שלישי

ענו סך הכול על שבע שאלות לבחירתכם (לכל שאלה – ⅓14 נקודות)
שאלות 15–17 שבעמוד 7 נוגעות לקטע שלפניכם.
שאלות 15–17 נוגעות לקטע שבעמוד 6.
שימו לב: בשאלות 15–17 בחלק הראשון של כל שאלה (הצנת מושג) ענו על פי מה שלמדתם, ולא על פי הקטע.
בחלק השני של השאלה ענו על פי הקטע.

15. הזכות לחיים ולביטחון

(⅓14 נקודות)
(ראו בנספח: מלחמת הברית)

הציגו את הזכות לחיים ולביטחון.

הסבירו כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

(⅓14 נקודות)

16. עקרון הסובלנות

(⅓14 נקודות)
(ראו בנספח: מלחמת הברית)

הציגו את העיקרון הדמוקרטי: סובלנות.

הסבירו כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בקטע.

(⅓14 נקודות)

17. תפקידי הכנסת

(⅓14 נקודות)
(ראו בנספח: מלחמת הברית)

הציגו את שני תפקידי הכנסת האלה:

- ייצוג האזרחים
- פיקוח וביקורת

הסבירו כיצד אחד מן התפקידים בא לידי ביטוי בקטע.

פרק רביעי – שאלות 18–20

ענו סך הכול על שבע שאלות לבחירתכם (לכל שאלה – ⅓14 נקודות)

18. הרחבת יישובי העדה הדרוזית

(⅓14 נקודות)
(ראו בנספח: הרחבת יישובי העדה הדרוזית)

– ציינו והציגו את תפקיד הממשלה שבא לידי ביטוי בפעולותיו של שר הפנים.
הסבירו כיצד תפקיד זה של הממשלה בא לידי ביטוי בקטע.
(14⅓ נקודות)

19. בני נוער מן התפוצות מתגייסים לצה"ל
(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: בני נוער מן התפוצות מתגייסים לצה"ל)

– ציינו והציגו איזו פנייה מן הפניות לגורמים השונים בהכרזת העצמאות באה לידי ביטוי במעשיהם של בני הנוער האלה.
הסבירו כיצד פנייה זו באה לידי ביטוי בקטע.
(14⅓ נקודות)

20. מתווה ההקלות בבחינות הבגרות
(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: מתווה ההקלות בבחינות הבגרות)

– ציינו והציגו את הזכות שאותה מבקש משרד החינוך לממש באמצעות המתווה החדש.
הסבירו כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
(14⅓ נקודות)

פרק רביעי – שאלות 21–22

ענו סך הכול על שבע שאלות לבחירתכם (לכל שאלה – 14⅓ נקודות)

---

21. עריכת הבחירות לרשויות המקומיות בזמן המלחמה
(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: דחיית הבחירות לרשויות המקומיות)

הביעו את עמדתכם בעניין זה. הציגו שני נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות – נימוק אחד לעמדתכם ונימוק אחד (אחר) לעמדה המנוגדת.

א. טענה – הציגו את עמדתכם באופן ברור.

ב. הנמקת עמדתכם – הציגו נימוק לעמדתכם, המבוסס על מושגים ועל ידע מלימודי האזרחות.

ג. הנמקת העמדה המנוגדת – הציגו נימוק לעמדה המנוגדת, המבוסס על מושגים ועל ידע מלימודי האזרחות.

22. הקלת התנאים לקבלת רישיון נשק
(14⅓ נקודות)
(ראו בנספח: הקלת התנאים לקבלת רישיון נשק)

הביעו את עמדתכם בעניין זה. הציגו שני נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות – נימוק אחד לעמדתכם ונימוק אחד (אחר) לעמדה המנוגדת.

א. טענה – הציגו את עמדתכם באופן ברור.

ב. הנמקת עמדתכם – הציגו נימוק לעמדתכם, המבוסס על מושגים ועל ידע מלימודי האזרחות.

ג. הנמקת העמדה המנוגדת – הציגו נימוק לעמדה המנוגדת, המבוסס על מושגים ועל ידע מלימודי האזרחות.

נספח – הקטעים

קטע I

הספרייה הלאומית בירושלים עברה לבניין חדש. לקראת הפתיחה לציבור עיצבו בספרייה סמליל (לוגו) חדש והוא הוצג בדף הפייסבוק של המוסד. הסמליל החדש הוא בצבע שחור ואין בו הבלטה של הכיתוב בעברית. הסמליל הזה עורר תגובות רבות בציבור. אזרחים רבים כתבו לספרייה הלאומית שהם מתנגדים לשינוי, ופרסמו בכלי תקשורת את דרישתם להחזיר את הסמליל הישן.

לטענת המומחים, צבעי הסמליל הישן היו כחול ולבן, כצבעי הדגל והטלית, והכיתוב בעברית היה בולט, ובכך הובעה חשיבותה של השפה העברית. עקב הביקורת הכריזה הנהלת הספרייה כי סממני עַם ישראל והציונות חיוניים בעיניה ולכן תחזור להשתמש בסמליל הישן.

קטע II

כמה ימים לאחר הטֶבח שביצעו מחבלי ארגון הטרור חמאס בדרום הארץ, פרסמה שחקנית ישראלית מוכרת הודעת תמיכה בארגון ובמעשיו ברשתות החברתיות. השחקנית נעצרה בשל כך. בעקבות מעצרים של אנשים נוספים שכתבו דברים דומים ברשתות החברתיות, כתב עיתונאי מסוים מאמר ובו ציין כי גם בשעת מלחמה יש להקפיד לאפשר לאנשים להציג את עמדותיהם, גם אם אינן מקובלות.

המשטרה קבעה כי הדברים שפרסמה השחקנית מוגדרים: "איסור על גילוי הזדהות עם ארגון טרור והסתה לטרור". על עבירה זו העונש עשוי להיות בין שנתיים לחמש שנות מאסר, ולכן הומלץ להגיש כתב אישום נגד השחקנית.

מלחמת הברית

כיצד תיראה החברה הישראלית ביום שאחרי המלחמה? זוהי שאלה מהותית הניצבת בפני כולנו, אך עדיין לא הקדשנו לה מחשבה של ממש. נכנסנו למלחמה מתוך פילוג וקיטוב ובצל אזהרות ממלחמת אחים. חמישה שבועות לאחר תחילת המלחמה שנכפתה על מדינת ישראל, העימות בנוגע להצבת מחיצה בעת תפילה בכיכר דיזנגוף נראה רחוק וזניח.

כולנו מבינים כיום עד כמה המשותף בינינו רב על המפריד ועד כמה אזרחי ישראל מאוימים - חמאס לא מבחין בין ימין לשמאל, בין תומך ממשלה למתנגד לה; חיזבאללה מאיים על כל יהודי ועל כל ישראלי באשר הוא, ואיראן ושלוחיה רוצים להשמיד את מדינת היהודים על כל תושביה.

ביום שאחרי המלחמה, כאשר נחזור להתווכח, ואפילו אם נעשה זאת בלהט, נצטרך להפנים שגם אלה שלא מסכימים איתנו הם אחים ושותפים, ולא אויבים, ולכן יש להתנהג אליהם כאחים. זו תמצית הברית בינינו.

אנו נלחמים כתף אל כתף, רצים לממ"ד כתף אל כתף, מבקרים פצועים כתף אל כתף, מנחמים אבלים ומתנדבים יחדיו בחמ"לים האזרחיים הרבים ששומרים עלינו ומחזקים אותנו. נגן בלהט על דעותינו ונתנגד באותו הלהט לדעות האחרות - אבל בכבוד הדדי ובדו־שיח. כולנו כמהים לאחדות ומבינים שבחברה חיה ותוססת נדע לחיות יחד ולהכיל השקפות שונות, אפילו מחלוקות עזות.

לדעתי, השאלה המתבקשת היא מה אפשר ללמוד מימי האבל והמלחמה וליישם גם בימי השלום, וכיצד לעשות זאת.

ביום שאחרי המלחמה נמשיך את הברית שחודשה בדם, בדמעות ובהכרה בקיומו של הטוב גם בקֶרב מי שחושב אחרת.

ביום שאחרי המלחמה חייבת לקום ממשלה המבוססת על קואליציה מגוונת - לא ממשלת אחדות אלא ממשלה מאחדת, קואליציה רחבה שחבריה נבחרו לכנסת על ידי רוב האזרחים ומבטאים עמדות מגוונות בחברה הישראלית, נציגים של מפלגות שונות המחויבים לציבור כולו.

ביום שאחרי המלחמה יהיה הכרחי לגייס לשירות הציבורי את מיטב המוחות ואנשי המקצוע ולצמצם את המינויים הפוליטיים; ביום שאחרי המלחמה יהיה הכרחי להאציל יותר סמכויות על הרשויות המקומיות, משום שרובן הוכיחו את יכולותיהן וסייעו ישירות לאלה שנפגעו והתקשו. הרשויות מיטיבות להכיר את התושבים, את הצרכים ואת התנאים הדרושים למרקם המקומי.

חכמי ישראל אמרו על מחלוקות בית הלל ובית שמאי: "אלו ואלו דברי אלוקים חיים". דומני שהם התכוונו לאופן ניהול המחלוקת: שתי הקבוצות הכירו בלגיטימיות של עמדותיה של הקבוצה האחרת. הן התווכחו במשך שעות, ימים, חודשים ושנים - אך לא העלו על דעתן לפסול את זכותה של הקבוצה האחרת להביע את דעתה ולהיאבק עליה, ולא פסלו אותה בשל דבקותה בעמדתה.

זו צריכה להיות דרכנו, זו חובתנו בייחוד בעקבות התוצאות הקשות של מלחמת חרבות ברזל - מלחמת הברית.

(מעובד על פי: ע' לביא, "מלחמת הברית", ישראל היום, 16.11.23)

הרחבת יישובי העדה הדרוזית

במטרה להרחיב את יישובי העדה הדרוזית הורה שר הפנים למִנהל התכנון לבחון שורה של צעדים ובהם הקמת יישוב דרוזי חדש. כמו כן חתם השר על תוכנית שתאפשר הוצאת היתרי בנייה לכשלושת אלפים יחידות דיור חדשות ביישוב הדרוזי דאליית אל־כרמל.

בני נוער מן התפוצות מתגייסים לצה"ל

מאז פרצה מלחמת "חרבות ברזל" הגיעו ארצה עשרות בני נוער יהודים מן התפוצות כדי להתגייס לצה"ל ולהשתתף במאמץ המלחמתי ובהגנה על המדינה.
אחד מבני הנוער הדגיש כי מדינת ישראל היא המדינה של היהודים מכל העולם – מארצות הברית, מרוסיה וממדינות אחרות. "זה הבית שלנו," אמר, "הגענו כדי להשתתף במאמץ המשותף ולתרום את חלקנו בהגנה עליו".

מתווה ההקלות בבחינות הבגרות

בעקבות המלחמה פרסם משרד החינוך מתווה חדש להקלות בבחינות הבגרות. על פי מתווה זה, לתלמידים שפונו מאזורי העימות בדרום ובצפון, ומתקשים לקיים שגרת לימודים רגילה כמו כל שאר תלמידי ישראל, יינתנו הקלות כגון הגדלת המשקל של הציון הפנימי השנתי והקטנת משקלו של ציון הבחינה החיצונית.

דחיית הבחירות לרשויות המקומיות

בעקבות הימשכות המלחמה הוחלט כי הבחירות לרשויות המקומיות לא ייערכו במועד המקורי, עקב הגיוס הנרחב של חיילי מילואים. על אף ההערכה שהמלחמה לא תסתיים בקרוב, החליט שר הפנים לקבוע מועד חדש לבחירות אלה. יש התומכים בעריכת הבחירות לרשויות המקומיות למרות הימשכות המלחמה, ויש המתנגדים לכך ודורשים להמתין עד לסיומה.

הקלת התנאים לקבלת רישיון נשק

בעקבות הטֶבח שביצעו מחבלי ארגון הטרור חמאס בדרום הארץ, הוחלט להקל את התנאים לקבלת רישיון לנשיאת כלי נשק. לדוגמה, מעתה כל מי ששירת בצה"ל ומחזיק בתעודת לוחם, יוכל להגיש בקשה לשאת כלי ירייה.
יש התומכים בהחלטה להקל את התנאים לקבלת רישיון לשאת נשק ויש המתנגדים לה.

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics